

KULTURNÍ KALENDÁŘ

města

HRANIC



Červenec 1963

Vydává Osvětová beseda v Hranicích — Cena 20 hal.

KULTURNÍ KALENDÁŘ NA ČERVENEC

6. so Hledáme nové talenty. ZK ROH HCV. Hraje taneční orchestr, řídí Fr. Juráč. Zpívá 28 malých zpěváků. Kulturní dům HCV ve 20 hodin.
14. ne E. Zola : Skvělé dědictví. Hrají členové pražských divadel : zasl. umělec St. NEUMANN, zasl. umělec Ed. KOHOUT, nositel vyznamenání „Za vynikající práci“ M. GLÁZROVÁ, zasl. umělkyně M. BUREŠOVÁ, zasl. umělec J. DOHNAL, S. SEJK, V. ŠVORCOVÁ, E. POLAMOVÁ. Sokolovna 15.30 a 20 hod. Předprodej v osvětové besedě, tel. 360.
17. st Odpoledne s tanečním orchestrem METRONOM a zpěvačky Yvettou Simonovou a Milanem Chladilem. Kulturní dům HCV 15 hod.

KULTURNÍ KALENDÁŘ ČS. STÁTNÍCH LÁZNÍ TEPLICE NAD BEČVOU

4. čt Veselá estráda prostějovských umělců. S. Faverová a bratři Muchové. Bečva.
5. pá Klavírní koncert Josefa Páleníčka. Sokolovo.
6. so Koncert. Účinkují V. Žilka - flétna, Platilová - harfa. Sokolovo.
13. so Houslový koncert V. Bartošové. U klavíru A. Heiderová. Sokolovo.
19. pá Večer hudby, zpěvu a poezie. Účinkují V. Šabacká - zpěv H. Langerová - recitace, A. Heiderová - klavír. Sokolovo.
20. so Národopisný soubor písní a tanců z Valašska. Bečva.

26. pá Večer árií a duet. Účinkují N. Knyplová a V. Příbyl, sólisté Janáčkovy opery, Brno. Sokolovo.

27. so Národopisný soubor z Valašska. Zpívá J. Šuláková, vypráví F. Cépek. Bečva.

Každou středu náladová smyčcová hudba ZK Sigma Hranice, řídí Ant. Haviger. Bečva. Každý čtvrtek lidová taneční hudba DO Drahotuše. Řídí s. Pumplra, zpívá s. Libosvárová a bratři Tillové, nebo

lidová dechová hudba ZK Teplice n. B., řídí s. Hrda. Sanatorium.

Každou neděli velký smyčcový koncert ZK Sigma, řídí R. Klivar. Bečva.

Pořady začínají v 19.30 hod.

PROGRAM HRANICKÝCH KIN

KINO SVĚT

1. Vzkříšení. II. SSSR. Mládež ne.
- 2.— 4. Píseň o červeném květu. Širokoúhlý. Japonsko. Mládež ne.
- 5.— 8. Závrať. Širokoúhlý. ČSSR. Mládež ne.
- 9.—11. Pruhovaná plavba. SSSR. Mládež od 10 let.
- 12.—15. Výhodná koupě. Širokoúhlý. Francie. Mládež ne.
- 16.—18. Manželství Ter. Etienové. Širokoúhlý. Francie. Mládež ne.
- 19.—22. Cena za lásku. Širokoúhlý. Polsko. Mládež ne.
- 23.—25. Boxer a smrt. ČSSR. Mládež od 10 let.
- 26.—29. Výlet po Dunaji. ČSSR. Mládež od 10 let.

- 30.—31. Pedro odchází do Sierry. Kuba. Mládež od 10 let.

KINO OKO

1. Uličník. SSSR. Mládež ano.
2.— 4. Krvavý trůn. Japonsko. Mládež ne.
5.— 8. Nůž ve vodě. Polsko. Mládež ne.
9.—11. Osvobozen pro nedostatek důkazů. NDR. Mládež ne.
12.—18. Zelené peklo. Argentina. Mládež ne.
19.—22. Zde jsou lvi. ČSSR. Mládež ne.
23.—25. Hvězdný lístek. SSSR. Mládež od 10 let.
26.—31. Frigo na mašině. USA. Mládež ano.

PŘEDSTAVENÍ PRO MLÁDEŽ

6. Podnikavé děti. Čína. Česká verse.
13. Třináctiletí. ČSSR.
20. Na stříbrném zrcadle. ČSSR.
27. Strakonický dudák. ČSSR.

Kino ČAS každou neděli od 9 do 11.30 hod. nepřetržitě.



HRANICKÁ PROPAST

[3. část.]

Hranická propast, jak jsme již uvedli dříve, je opředená mnoha pověstmi. Mnohé z těchto pověstí se snažily vyložit vznik propasti. Jak už to bývalo v dřívějších dobách obvyklé, lid se snažil vysvětlit si, jak vznikly mnohé pro něho neznámé jevy nebo skutečnosti. Není tedy divu, že i taková přírodní zvláštnost jako je propast s jezírkem, o němž panovalo přesvědčení, že je bezedné, podnítila lidovou fantazii k různým výtvorům. A poněvadž v blízkém okolí byly pozůstatky dvou opevněných míst — hradiště na levém břehu Bečvy blízko Ústí a hradu Švrčova v bezprostřední blízkosti Hranické propasti, je snadno pochopitelné, že osudy obou těchto míst byly spojovány s propastí. Vždyť o obou těchto opevněných místech máme jen velmi málo určitých zpráv.

V mnoha těchto pověstech se vypráví, že na hradě Švrčově byl pánem loupeživý rytíř, někdy Rolf zvaný, který podnikal loupeživé výpravy do širokého okolí a trápil obyvatele celého kraje. Kdysi, když se vracel s bohatou kořistí domů, na cestě k hradu zapadl do močálu, jehož zde dříve nebylo. Marně klel a volal o pomoc, i jeho hrad se propadl do děsného jícnu. Od těch dob prý bloudí jako divý lovec zvláště za temných nocí po okolí propasti a hledá svůj hrad.

Poněkud jinou pověst zaznamenal dr. František Příkryl v 1. ročníku Záhorské kroniky a znovu ji otiskl dr. M. Remeš ve své práci Propast hranická v Časopisu Vlasteneckého muzejního spolku v Olomouci, roč. XIX., 1902. Uvádíme ji zde jen nepatrně zkrácenou :

„Na Hradištku protiv černotínské vápence bývala za starodávna tvrz a v ní bydlel zámožný zeman z Ústí. Jeho poli říká se podnes „Zemanina“. Avšak nade všecku zámožnost milejší byla mu jeho krásná manželka. Těšilo ho, že se všem líbila, kdo ji jen jednou uviděl; dělal jí pomyšlení, ale její krásná tvář skrývala špatnou

duši. Na zámku Švrčově bydlel bohatý pán, byl svobodný a nadcházel si mladou zemanku. Z počátku ji jeho lichocením těšilo, po čase si toho už přála, až se stala svému muži nevěrnou. Zemana lichocením omámila, že ničeho nepoznal. Pán na Švrčově a zemanka si slíbili, že se spolu seberou, až zeman umře. Že se smrti jeho dočkat nemohli, smluvili se shladit ho ze světa.

Švrčovský pán byl na tvrzi častým hostem a umluvili se jednou na podzim se zemanem, že v Nihlově a okolních lesích budou honit. Na honě se držel pán vždy blízko zemana, až se octli spolu odloučení od ostatní společnosti v debři. Tam ho pán probodl a zahrabal v listí. Po honě sháněli se po zemanu, ale marně. Nikdo ho už nespatriil. Nyní se zemanka netajila svou hříšnou láskou, švrčovský pán byl stále u ní, až se spolu sebrali. Po svatbě uváděl pán svou ženu na Švrčov. Jeli na skvostném kočáru po mostě přes Bečvu, když přijeli nedaleko Švrčova na kopec, otevřela se země a pán se zemankou padali do hluboké propasti. Jen pacholek se zachránil. Podnes tam prý je slyšet nařikání nešťastné zemanky na výstrahu všem ženám nevěrným. Švrčov i Hradištěk zanikly, ostaly tam jen nepatrné násypy a valy. Jen propast otevírá podnes svou černou tlamu jako ztělesněný hřích.“

Tolik vypráví o původu Hranické propasti tato zajímavá i poučná lidová balada. Další skupina pověstí se snaží vysvětlit vznik německého názvu „Gevatterloch“, to jest Kmotrova díra. Dr. Remeš v jmenované práci otiskuje překlad jedné z těchto pověstí, zaznamenané již v r. 1824. Podáváme ji zde rovněž zkrácenou:

„V polovici minulého století žili v Hranicích dva sousedé, byli navzájem svým dětem za kmotry, a proto se jim všeobecně říkalo kmotříčci. Když ovdověli, ucházeli se oba o jednu ženu a z toho vzniklo mezi nimi nepřátelství, jež se snažili vštípit i svým dětem. Po 10 let takto žili ve vzájemné nenávisti. Tu jde jeden z nich ve výroční den svatby do Teplic do hostince, který stál

na místě dnešní lázeňské budovy. Cestou zbloudí ve tmě, uklouzne a padá do propasti. Naštěstí se při pádu zachytil na keři plané růže a zoufale volal o pomoc. Jeho soused, který se právě vracel z Teplic, zaslechne jeho volání, když však pozná, kdo je v nebezpečí, váhá, zda ho má zachránit nebo konečně zničit. Nakonec hlas srdce zvítězí. Pomůže svému sousedovi, oba se smíří a jejich děti uzavírají sňatek.“

Zmínili jsme se také, že s Hranickou propastí je spojena i řada tragických událostí. Při jedné z nich se Hranická propast v osmdesátých letech minulého století dostala do popředí zájmu široké veřejnosti. Bylo to v souvislosti se známým zločincem Hugo Schenkem, jehož proces byl ve své době senzací, a jehož jméno zvláště starší čtenáři znají. Nejde nám zde o připomínání nějakých senzačních historek a zločinců, spíše o to, abychom uvedli na pravou míru některá fantastická tvrzení — která se v této souvislosti uvádějí.

Tedy Hugo Schenk se svými společníky se nejdříve pokusili podvádět muže, kteří hledali zaměstnání. Pod slibem, že jim opatří místo, vylákali je do odlehlých končin a olupovali je o peníze, které měli tito nešťastníci připraveny jako kauci pro své nové domnělé zaměstnavatele. Když dva jejich takové činy vyvolaly velký rozruch, báli se prozrazení a Schenk se rozhodl změnit způsob své zločinecké činnosti. Začal se ucházet o dívky, které se sňatkem snažily dostat se z málo záviděníhodného postavení služek. Chtěl se zmocnit jejich úspor a svých obětí se zbavit daleko od Vídně. V květnu r. 1883, když objevil v blízkosti Hranic vhodné místo, navázal prostřednictvím inserátu známost se služkou Josefínou Timalovou. Když jí slíbil sňatek, opustila službu, svěřila mu své úspory 500 zlatých a další cennosti a 20. května odjeli z Vídně do Hranic. Zavedl ji i se svým společníkem, kterého jí představil jako svého sluhu, až do Černotína. Na zpáteční cestě ji u propasti omámili vínem, spoutali a svrhli do hlubiny.

7
Kirsch: Frau, která číhá na nás

Další dvě oběti Schenka a jeho společníků zmizely ve vlnách Dunaje a jednu Schenk odstranil v Alpách. Pak byli odhaleni a vídeňský zemský soud odsoudil zločince k ztrátě života.

To je tedy strohá skutečnost o události, jež Hranickou propast neblaze proslavila, i když šlo jen o jednu oběť a nikoliv velké množství, jak se dosud někdy traduje.

Dnes již Hranická propast nemá pro nás onoho děsivého rázu jako v minulosti, zajímá nás především jako přírodní zvláštnost, jež nemá široko daleko obdoby. Končíme přehled nejstarších zpráv a zajímavostí o Hranické propasti. Některé novější poznatky uvedeme příště.

L. N.